GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
Romănia și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

№ 18. *Mercurĭ 23 Ianuariu (4 Februariu)* **1885.**

Brașovŭ, 22 Ianuariu (3 Febr.) 1885.

Cronica înregistrézǎ aḑĭ unŭ nou atentatŭ alŭ domnului Trefort în contra autonomiei nóstre bisericescĭ.

Ne este cunoscutŭ, că în Peșta se lucrézǎ acum cu îndoită putere spre a lăți și întări „idea de statŭ maghiarŭ," scimŭ și aceea, că celŭ mai zelosŭ și totodată celŭ mai cutezătorŭ în a trage consecințele practice din acea ideă este d-lŭ Trefort.

D… ḑile ce ni le dă necurmatŭ ministrulŭ [illegible] …rucțiune și de culte despre aceea câtŭ de … îĭ zace la inimă înflorirea organismului …icei române și prosperarea instituțiunilorŭ …re de cultură națională, s'au mai înmulțitŭ …că cu una destulŭ de caracteristică pentru miseria și volniciele erei guvernamentale de aḑĭ.

Astă véră când a debutatŭ d-lŭ Trefort cu faimósa ordonanță relativă la modalitatea împărțirei ajutorului de statŭ anualŭ, destinatŭ pentru preoții din archidiecesa română greco-orientală, amŭ fostŭ accentuatŭ, că principiulŭ stabilitŭ de d-lŭ Trefort, ca dênsulŭ sĕ judece calitățile preoțilorŭ noștri și meritele, ce i-ar îndreptăți a cere ajutorŭ, nu numai că este fórte prejudițiosŭ libertății și autonomiei bisericescĭ, dér va creá unŭ precedentŭ din cele mai periculóse arogându-șĭ ministrulŭ nisce drepturĭ, ce cadŭ numai și în sfera conducerei bisericescĭ a archiereilorŭ și a consistorielorŭ lorŭ.

Sinodulŭ archidiecesanŭ gr. or. a protestatŭ, precum scimŭ, în contra acestei uneltirĭ ministeriale și a declaratŭ, că mai bine renunță la „mila împĕrătéscă" decâtŭ ca sĕ priméscă nisce condițiunĭ atâtŭ de umilitóre și vătĕmătóre în ceea ce privesce împărțirea ei.

Acéstă afacere încă nu este terminată și eată că d-nu Trefort cutéză a face unŭ pasŭ mai departe.

Amesteculŭ lui la distribuirea milei memorate îlŭ motivá cu aceea că, deórece se tractéză aicĭ de unŭ ajutorŭ din partea statului, guvernulŭ și organele lui sunt chiămate a judecá cui sĕ se dé acestŭ ajutorŭ, ele trebue sĕ vegheze ca sĕ nu fie ajutorațĭ preoțĭ, carĭ, după vederile celorŭ dela putere, nu sunt destulŭ de „patrioticĭ."

Nu-i destulŭ însĕ că ministrulŭ de culte vrea sĕ scie mai bine decâtŭ capulŭ bisericei și organele lui, care preotŭ cum se pórtă și ce merite are pentru de a fi remuneratŭ din ajutorulŭ de statŭ, dér d-lŭ Trefort merge aḑĭ până a pretinde că și judecata asupra cunoscințelorŭ religióse și asupra capacitățiĭ preoțilorŭ românĭ greco-orientalĭ de a instruí pe fiii bisericei în învĕțăturile crestinescĭ și de a propovĕduí evangeliulŭ lui Christosŭ, i-ar compete totŭ numai guvernului.

Este aprópe de necreḑutŭ ceea ce ne raportézǎ unŭ amicŭ alŭ fóiei nóstre din Peșta despre unŭ casŭ întêmplatŭ de curêndŭ față cu alegerea unui catechetŭ în Brașovŭ. Décă nu amŭ avé încredere deplină în persóna, dela care primirămŭ informațiunea, amŭ fi statŭ la îndoiélă, că d-lŭ Trefort, cu tóte antecedențele lui, ar fi putútŭ merge așa departe în disprețulŭ sĕu față cu legea bisericéscă și cu organele bisericescĭ.

In puterea dreptului ei de autonomiă biserica gr. or. a dispusŭ ca sĕ se alégă dintre preoții românĭ din Brașovŭ unŭ catechetŭ, care sĕ dé instrucțiunea în cele religióse și morale acelorŭ elevĭ gr. or., carĭ cercetéză institute de altă confesiune și scólele de statŭ de aicĭ. Consistoriulŭ din Sibiiu a trămisŭ actulŭ de alegere la ministrulŭ de culte spre întărire și d-lŭ Trefort respinge pe catechetulŭ alesŭ ḑicêndŭ, că nu e aderentŭ alŭ „ideei de statŭ," prin urmare din considerațiunĭ politice.

Ministrului de culte nu-i trebue pentru scólele de statŭ catechețĭ, carĭ sĕ învețe pe copii religiunea în limba lorŭ conformŭ așeḑămintelorŭ bisericescĭ, ci dênsului îĭ trebue ómenĭ politicĭ, agitatorĭ pentru lățirea „ideei de statŭ" și a limbei maghiare.

Altfelŭ nu mai putemŭ înțelege acéstă mĕsură prin care din nou se ignoréză autonomia bisericei, se umilescŭ conducĕtorii ei și se vatămă drepturile credincioșilorŭ.

Décă amŭ ajunsŭ ca și cu studiulŭ religiunei sĕ se urmăréscă scopurĭ politice, décă într'unŭ statŭ, unde trăiescŭ mai mulțĭ Nemaghiarĭ decâtŭ Maghiarĭ și unde esistă o deosebire așa de mare de confesiune, nicĭ religiunea nu mai póte fi ferită de înrîurința politicei militante a partidei dela putere, décă și biserica încétă de a fi terêmŭ neutralŭ, décă și ea devine teatrulŭ luptelorŭ de naționalitate și de partidă, atuncĭ nu mai esistă nicĭ o siguritate în acestŭ statŭ, atuncĭ trăimŭ în cea mai deplorabilă stare de anarchiă.

Ni se spune că consistoriulŭ din Sibiiu și-a apĕratŭ dreptulŭ față cu ministrulŭ, dér acesta a rĕmasŭ nemișcatŭ în hotărîrea sa de-a nu primi pe catechetulŭ propusŭ. Ei bine, ce va urmá după acésta, numi-va ministrulŭ însușĭ unŭ catechetŭ, duce-va elŭ derisiunea dreptului legalŭ alŭ bisericei așa departe, orĭ elevii gr. or. dela scólele străine din Brașovŭ vorŭ rĕmâné fără instrucțiune religiósă, care se va înlocuí prin studiulŭ catechismului „ideei de statŭ", propusŭ póte de unŭ popă calvinescŭ ungurŭ?

Nu vomŭ mai apelá la actualulŭ capŭ alŭ bisericei gr. or., căcĭ avemŭ durerósa convingere că batemŭ numai tóca la urechile surdului orĭ că ne adresămŭ la unŭ omŭ, care se conduce de idea fixă, că Trefort este patriarchulŭ sĕu.

Vomŭ apelá însă la fiii bisericei, chiămațĭ a luptă pentru drepturile autonóme bisericescĭ și datorĭ a apĕrá legea constituțională bisericéscă, și le vomŭ ḑice: veghiațĭ, căcĭ inimiculŭ a întratŭ în sfânta cetate!

—o—

Katkov și amiciția germano-rusă.

O telegramă din Petersburg către »N. freie Presse« comunică, că sgomotulŭ împrăștiatŭ, cumcă prințulŭ Bulgariei ar avea de gândŭ sĕ ia de soțiă pe o fată a prințului de corónă germanŭ, a făcutŭ pe Katkov sĕ-șĭ dea altă părere ca până acum despre amiciția ce esistă între Rusia și Germania. Numitulŭ omŭ de statŭ rusŭ declară, că plănuita căsătoriă este periculósă pentru pacea europénă. Indată ce Germania n'ar mai observá reserva de până acum în afacerile interne ale Bulgariei, lipsa de solidaritate între cabinetulŭ rusŭ și germanŭ ar eșí la ivélă. La cea mai neînsemnată cestiune, divergența între vederile celorŭ două cabinete arŭ provocá serióse neînțelegerĭ, prin care s'ar nimicí tóte fructele ostenelelorŭ îndelungate ce au adusŭ după ele apropiarea ambelorŭ puterĭ, încoronate prin întrevederea dela Skiernevice. Cestiunea orientală ar veni érășĭ la ordinea ḑilei și pacea Europei s'ar amenință. Katkov își esprimă speranța, că toțĭ câțĭ au interesŭ de mânținerea păcii, vorŭ pune totulŭ în mișcare, ca sĕ împedece pe prințulŭ Alexandru alŭ Bulgariei d'a face pasulŭ nu destulŭ de chibzuitŭ.

Cu alte cuvinte și pacea europénă și pretinia germano-rusă suntŭ întemeiate pe năsipŭ. O slabă adiere a nemulțămirei Rusiei a distrusŭ și pace și pretiniă. Prin urmare încăerarea e amânată de aḑĭ pe mâne.

—o—

Din Reichstagulŭ germanŭ.

In ședința dela 31 Ianuariu n. a Reichstagului germanŭ a fostŭ o desbatere fórte interesantă asupra socialiștilorŭ. Ministrulŭ Puttkamer a ḑisŭ, că anarchismulŭ și socialismulŭ suntŭ ramurĭ ale aceleiașĭ tulpinĭ și strigă înfuriatŭ cătră deputații socialiștĭ: »D-vóstră, domnii mei, ațĭ ascuțitŭ pumnalulŭ, sub loviturile căruia a căḑutŭ consilierulŭ polițienescŭ Rumpff din Frankfurt.«

La aceste rĕspunse deputatulŭ Liebknecht: »Adevĕratulŭ părinte, care a nutritu socialismulŭ, este prințulŭ Bismarck. Numai legea în contra socialiștilorŭ a grăbitŭ atentatele. (Strigăte: Hödel!) Cine îndrăsnesce sĕ ne atêrne de pulpanele hainii pe Hödel?« Drépta n'a rĕspunsŭ nimicŭ la acéstă replică.

—o—

Tractatulŭ de estradare pruso-rusŭ.

Lipsca, 25 Ianuariu a. c.

Tractatulu de estradare între Prusia și Rusia se consideră, cu tóte desmințirile unorŭ ḑiare, ca o urmare a întrevederei dela Skiernevice. De multŭ timpŭ s'a fostŭ țĕsutŭ planulŭ de a se luá mĕsurĭ internaționale contra anarchismului; causa că nu s'au luatŭ păn'acum a fostŭ, că nu s'a găsitŭ o formă corectă și potrivită O situațiune de totŭ nouă nu s'a creatŭ, căcĭ și fără tractatŭ guvernulŭ prusianŭ și celŭ rusescŭ ar fi estradatŭ de sigurŭ pe orĭce criminalistŭ, care ar fi atentatŭ la viața vreunui membru din familia domnitóre. Ceva nou se pare mĕsura luată față cu procurarea și posesiunea de dinamită; prin acestŭ adausŭ tractatulŭ devine unŭ mijlocŭ specialŭ contra anarchiștilorŭ, și astfelŭ s'a făcutŭ începutŭ unei legĭ internaționale antianarchiste. Expresiunea, că caracterulŭ politicŭ alŭ crimei nu póte servi de motivŭ spre a refusa estradarea, are mai multă valóre formală, ca materială. Prin acésta s'a spusŭ din din capulŭ locului, că anarchiștii suntŭ scoșĭ din sfera agitatorilorŭ politicĭ, deși experiența ne arată, că motivele lorŭ suntŭ mai totdéuna politice. Alexandru II. d. e. a fostŭ fără îndoială jertfa fanatismului politicŭ a celorŭ ce l'au omorîtŭ. Nobiling, Reinsdorf totŭ de motive politice au fostŭ conduşĭ în atentatele lorŭ. Este faptŭ, că anarchiștii suntŭ fanaticĭ politicĭ, carĭ n'au în vedere interesele personale când esecută atentate, ci numai sĕ facă drumŭ statului anarchistŭ-socialistŭ și sĕ móră ei înșișĭ mórte de martirĭ.

Tractatulŭ s'a încheiatŭ deocamdată numai între Prusia și Rusia; fără îndoială că îlŭ va primi tótă Germania. Pentru ca sĕ aibă însă efectŭ, este de lipsă ca sĕ-lŭ priméscă și celelalte state, în care s'a încuibatŭ anarchismulŭ: Francia, Austria, Elveția și chiar și America, căcĭ de aicĭ se aducŭ cu deosebire materiile explosibile. Cele trei atentate cu dinamită sĕvĕrșite în 24 Ianuariu n. în Londra dovedescŭ, că cu anarchismulŭ nu e de glumitŭ. **V.**

—o—

Din dieta Ungariei.

Cu ocasiunea desbaterii speciale a bugetului justiției, începute în ședința dela 30 Ianuariu a dietei din Pesta, s'au petrecutŭ și unele scene interésante.

Alexandru Körössy, polemisândŭ cŭ Szalay, ḑise: Szalay a declaratŭ de falsŭ ce am ḑisŭ eu erĭ, că Ungaria și Austria formézǎ o monarchiă; dar și în legĭ — îmĭ obiectă — se află pretutindenea, unde e vorba de afacerile comune, cuvințelulŭ »și.« Asta-i falsŭ. Nu esistă o »Ungariă și Austriă.« (Mișcare). Esistă numai o monarchiă austro-ungară. (Contraḑicerĭ în stânga estremă. Strigăte: Iți gratulămŭ!)

Președintele: Ca președinte alŭ uneia din cele două camere a dietei ungurescĭ trebue sĕ declarŭ, că d. deputatŭ e în eróre. (Aprobărĭ generale.) In sensulŭ

dreptului nostru de statŭ este, ce e dreptŭ, o monarchiă austro-ungară; dar acésta însemnéză: imperiulŭ austriacŭ şi imperiulŭ ungurescŭ. Am ţinutŭ de datoria mea, ca preşedinte alŭ acestei camere, sĕ facŭ acéstă declaraţiune (Aprobărĭ generale).

Alexandru Körössy, referindu-se la art. de lege V. 1878 § 127, ḑice: Dacă m'am esprimatŭ astfelŭ, nu eu suntŭ în eróre, ci legislaţiunea unguréscă.

Ignaz Helfy, rĕspunḑêndŭ la unŭ pasagiu din discursulŭ ministrului justiţiei, observă: Respectŭ memoria lui Franz Deak şi simţŭ o adevĕrată pietate, ca ori ce Ungurŭ, şi mĕ bucurŭ că naţiunea ungurésca se póte lăudá cu marĭ caractere în tóte partidele... Dar acum câteva ḑile ministrulŭ Trefort a ḑisŭ, că Deak ar vorbí aḑĭ altfelŭ în cestiunea autonomiei catolicilorŭ. Acum ḑice ministrulŭ justiţiei, că atuncĭ erau alte timpurĭ, atuncĭ a fostŭ fórte corectŭ ce a ḑisŭ Franz Deak, dar că se potrivescŭ referinţele nu'nsemnéză a fi retrogradŭ. Toţĭ reacţionarii istoriei au vorbitŭ astfelŭ.

Desider Szilagyi, reflectândŭ la cele ḑise de preşedintele, observă că espresiunea »monarchiă« nu însemnéză »imperiu« în acelŭ strictŭ sensŭ alŭ cuvêntului, în care însemnéză şi statŭ, ci în sensulŭ constituţiunii însemnéză legătura ce esistă între amêndouĕ statele monarchiei. (Aprobărĭ generale.) Deórece întrebuinţarea acestei numirĭ, precum şi icĭ colea a cuvêntului »imperiu« în locŭ de monarchiă, numai acestŭ sensŭ póte sĕ aibă, din parte'mĭ aşŭ dori sĕ nu se confunde sensulŭ, ca şi cum cu cuvêntulŭ »monarchiă« séu imperiu s'ar numi unŭ statŭ. Aşŭ dori acésta cu atâtŭ mai multŭ, că am vĕḑutŭ opurĭ d'ale literaturei strĕine, care vorbescŭ despre unŭ dreptŭ de statŭ comunŭ alŭ monarchiei austro-ungare, ceea ce în acestŭ sensŭ nu există. Căcĭ repetŭ, espresiunea »imperiu« séu monarchiă nu însemnéză altceva decâtŭ legătura ce esistă în sensulŭ constituţiunii între statulŭ ungarŭ şi statulŭ austriacŭ. (Aprobărĭ vii).

Cn acésta se termină resolvarea bugetului justiţiei.

CORESPONDENŢA PARTICULARA A »GAZ. TRANS.«

Budapesta, 28 Ianuariu a. c.

Domnule Redactorŭ!

Am avutŭ ocasiune de a mĕ convinge în persónă cum se lucréză aicĭ pentru realisarea idealului d-lorŭ Tisza-Trefort. Scii că în anulŭ acesta guvernanţii de aicĭ prin esposiţia ce-o arangéză voiescŭ sĕ dovedéscă superioritatea covêrşitóre a elementului ungurescŭ. S'ar păré că ei s'au hotărîtŭ de a dărîmá până atuncĭ tóte barierele, ce mai despartŭ pe celelalte popóre de Maghiarĭ şi de a aduce astfelŭ dovada contrară susţinută de d. Trefort, că statulŭ ungarŭ **nu este** statŭ poliglotŭ.

In ministeriulŭ de instrucţiune şi de culte domnesce o activitate febrilă spre a dărimá tóte piedecile ce se punŭ în contra curentului de maghiarisare. Erĭ am aflatŭ între altele, ce ţi le voiu împărtăşi cu altă acasiune, şi următorulŭ faptŭ:

Consistoriulŭ din Sibiiu vĕḑêndŭ că la scólele şi la celelalte institute neromâne din Braşovŭ âmblă şi elevĭ de religiunea gr. or. a dispusŭ sĕ se alégă unŭ catechetŭ în Braşovŭ, care sĕ le dea instrucţiune în religiune.

In virtutea acestei disposiţiunĭ a fostŭ încredinţatŭ cu misiunea acésta fostulŭ profesorŭ la gimnasiulŭ romănescŭ şi de presentŭ parochŭ d. Vasilie Voina. Actulŭ de alegere transpusŭ consistoriului din Sibiiu s'a trámisŭ ministrului de instrucţiune şi culte spre întărire.

După cum am aflatŭ erĭ ministrulŭ Trefort a rĕspinsŭ pe catechetulŭ alesŭ sub cuvêntŭ că nu este credinciosŭ »ideei de statŭ« şi de aceea numirea lui din consideraţiunĭ politice nu se póte încuviinţa.

Consistoriulŭ din Sibiiu a remonstratŭ la ministru insistândŭ cu energiă pentru alesulŭ catechetŭ, care posede calificaţiunea necesară şi apĕrându-şĭ astfelŭ dreptulŭ sĕu. Audŭ însĕ că nicĭ acésta remonstrare n'a folositŭ nimicŭ şi că d. Trefort a repeţitŭ că »nem lehet!«

Atâta pentru acuma. Vei înţelege că am statŭ uimitŭ când am aflatŭ de acésta nouĕ ofensă, dér prietenulŭ meu m'a asiguratŭ că e »tiszta igazság« ceea ce mi-a spusŭ. Sfêrşescŭ, căcĭ ţi-am comuuicatŭ deja pré multŭ pentru ca sĕ nu te mâhnescĭ în adênculŭ inimeĭ. Primesce ş. c. l.

* * *

SCIRILE ḐILEI.

Adunarea generală a comitatului Coşiocnei a respinsŭ propunerea d-lui Ladislau Vaida, care cerea sĕ se róge guvernulŭ a nu aprobá statutele reuniunilorŭ de maghiarisare. Nicĭ nu ne aşteptamŭ la altŭ resultatŭ din partea mamelucilorŭ.

—0—

Primimŭ din Teiuşŭ următórea întêmpinare: Domnule Redactorŭ! In Nr. 10 dela 13 Ianuariu publicaţĭ o corespondenţă despre balulŭ ce docentele St. Cr. din Teuşiu l'a arangiatŭ în folosulŭ sĕu, în care se ḑice »cumcă inteligenţa romănă de prin sate n'a asistatŭ, chiar nicĭ preotulŭ localŭ. Spre întêmpinare însemn numai atâta, cumcă décă corespondentele ar cunósce cine este numitulŭ docente şi décă ar sci orĭ ar avea idea, că cine, sub ce împrejurărĭ, şi spre ce scopŭ ar avea cuvêntŭ de a aranja balurĭ în folosulŭ sĕu, atuncĭ nicĭ nu s'ar imputa inteligenţei lipsa de elanŭ naţionalŭ, nicĭ s'ar fi adausŭ că: »tristŭ lucru că n'au luatŭ parte toţĭ Romănii şi mai alesŭ capii.«

Gregoriu Serbu,
preotulŭ localŭ, care n'a luatŭ parte.

Cum se face, că pe numitulŭ docente nu'lŭ au la inimă nicĭ Romănii nicĭ Maghiarii, căcĭ cum ne spune corespondentulŭ, aceştia n'au vrutŭ sĕ aibă nicĭ unŭ amestecŭ cu Romănii? De ce se mulţămesce păr. Serbu numai a spune, că »dacă corespondentulŭ ar cunósce pe docentele, n'ar fi făcutŭ nicĭ o imputare inteligenţei? Aibă curagiulŭ a ne da amĕrunte, ca sĕ scimŭ şi noi adevĕrata causă a neparticipării inteligenţei şi a d-sale la unŭ balŭ de binefacere. Altfelŭ absentarea nu e motivată şi mănţinemŭ ,apostila.«

—0—

Rĕsboiulŭ« din Bucurescĭ scrie: La 1 Februariu stilŭ nou întră în vigóre taxele reduse pentru transportulŭ petroleului brutŭ şi alŭ cătranului mineralŭ de la staţiunile nóstre producĕtóre de petroleu la Buda-pesta, Oraviţa şi Orşova. Publiculŭ póte luá cunostinţă de aceste taxe la biurourile expediţiunilorŭ de mărfurĭ de mică iuţélă.

—0—

S'a depusŭ în Camera română unŭ proiectŭ de lege, prin care se cere a se autorisa ministerulŭ domenielorŭ a concura în numele statului la vênḑările publice de moşii şi de a cumpĕra pentru statŭ proprietăţĭ imobiliare rurale, care ar întruni condiţiunile urmĕtóre: 1. O întindere de celŭ puţinŭ 2.000 de hectare. 2. Unŭ venitŭ de 6% la preţulŭ imobilului. Ministerulŭ domenielorŭ va puté asemenea cumpĕra, fie la licitaţiune, fie prin bună învoială, pădurĭ de o vêrstă mai marĭ de 50 de anĭ şi de o întindere de 1.000 hectare celŭ puţinŭ. Statulŭ va puté vinde aceste proprietăţĭ în loturĭ micĭ séu marĭ.

—0—

Ministerulŭ domenielorŭ din România va cere camerei unŭ creditŭ de 1 milionŭ, ca sĕ cumpere sĕmênţă spre a o împărţi cultivatorilorŭ lipsiţi de mijlóce.

—0—

Cetimŭ în »Curierulŭ Financiarŭ«: Ministrulŭ Domenielorŭ a depusŭ pe biroulŭ Camerei române, proiectulŭ de lege pentru formarea a 3 têrguri: unulŭ de rîmătorĭ la Turnu-Severinŭ, altulŭ la Constanţa de oi şi vite marĭ şi unŭ alŭ treilea în Moldova de susŭ. Acestŭ proiectŭ de lege la elaborarea căruia a luatŭ o parte din cele mai active d-nu Teodorŭ Nica, deputatŭ şi membru în Consilulŭ superiorŭ de agricultură, a fostŭ primitŭ de Cameră cu vii aplause.

—0—

Alŭ doilea congresŭ alŭ corpului didacticŭ din România se va ţiné în anulŭ acesta în Iaşĭ în 18, 19 şi 20 Martie.

—0—

D-şóra Carlota Leria, distinsa cântăréţă română, se află la Kiev, în Rusia. D-sa repórtă marĭ succese. In »Bărbierulŭ din Sevila« a seceratŭ multe aplause în rolulŭ Rosinei.

—0—

Monitorulŭ oficialŭ rusŭ publică o disposiţiune, după care ţĕranilorŭ li-se permite a luá în arêndă moşii deale statului. Spre a face imposibilŭ acésta Polonilorŭ, ţĕranii din Podolia, Volhinia şi Ucrania la licitare nu vorŭ depune vadiu, ci numai unŭ certificatŭ corespunḑĕtorŭ în scrisŭ din partea autorităţii administrative şi locale.

—0—

Tribunalulŭ din Debreţinŭ a condamnatŭ la mórte prin spênḑurătóre pe birjarii Georg Juhass şi István Lukacs, carĭ au omorîtŭ pe económa stăpânului lorŭ, fiindcă le dedea pré puţinŭ de mâncare.

—0—

Perderile Englesilorŭ în lupta dela Metammeh suntŭ de 104 morţĭ şi 216 răniţĭ, ér ale duşmanului se suiă la 3000 de morţĭ şi răniţĭ.

—0—

Se vorbesce că între corabiile chineze şi francese a fostŭ o seriósă luptă lângă Na-Tsu.

Irredertismulŭ românŭ înăbuşitŭ.

Sub acestŭ titlu »Pester Lloyd« dela 30 Ianuariu n. publică în suplimentŭ următórea corespondenţă din Bucurescĭ, datată 26 Ianuariu n.:

»Precum se scie Romănii au comunŭ cu magistrii lorŭ francesĭ inclinaţiunea, d'a întortochea şi sucí astfelŭ numele şi întêmplările istorice, ca pe câtŭ se póte sĕ-i vină la socotélă vanităţii naţionale. Prin urmare era de prevĕḑutŭ, ca conferinţa anunţată pentru erĭ a fostului delegatŭ alŭ României în comisiunea de regulare a graniţelorŭ romăne-ungare, d-lui N. Ionescu: »Despre epoca lui Mihaiu Vitézulŭ,« sĕ se scalde cu totulŭ în acele ape ce din violentulŭ şi ambiţiosulŭ Mihaiu Vitézu, căruia România îi mulţămesce între altele introducerea iobăgiei classei ţĕrănescĭ, vrea sĕ facă cu orîce preţŭ unŭ erou naţionalŭ, respective unŭ anteluptătorŭ pentru unirea politică a tuturorŭ ţĕrilorŭ locuite de Românĭ. Cumcă Mihaiu Vitézu, — care, graţiă alianţei sale cu Sigismund Batori alŭ Ardélului şi mai târḑiu cu împĕratulŭ Rudolfŭ, sciù sĕ se ridice dela rangulŭ de Banŭ alŭ Craiovei la rangulŭ de Voivodŭ alŭ Valachiei şi care mai târḑiu, folosindŭ cu înţelepciune turburările ivite după intrarea în domniă a lui Sigismund Batori, sciù sĕ aducă pentru timpŭ trecĕtorŭ Ardélulŭ şi Moldova sub stăpânirea sa — a fostŭ unulŭ dintre puţinii principĭ indigenĭ carĭ au pri-

---

FOILETONU.

Cestiunea femeilorŭ.

(Fine).

Conferenţiariulŭ constatândŭ că în împrejurările nóstre resolvarea cestiunei femeilorŭ numai pe calea indegetată se póte face, indică căile pe carĭ sĕ se procédă spre a ajunge la acéstă resolvare. Pe langă scólele de fete inferióre luterane, ḑice Obert, sunt cursurĭ pentru confecţionarea hainelorŭ şi rufelorŭ, cursŭ pentru calcululŭ comercialŭ şi industrialŭ şi pentru contabilitate, cursŭ pentru institutóre în grădinĭ de copii şi pentru educătóre séu pedagóge (cursulŭ pentru contabilitate este cercetatŭ de 19 eleve, cursulŭ pentru croitorese de 23, celŭ pentru institutóre Froebiliane de 13 eleve). Continuândŭ mai departe ḑice, că le mai trebue unŭ cursŭ pentru economiă precum şi unŭ aşeḑămêntŭ spre a formá îngrijitóre pentru bolnavĭ. O cultură puternică în ramurile economiei ar deschide pentru fete şi anume pentru cele din clasele de josŭ nouĕ ramurĭ de condiţiuuĭ şi de câştigŭ, pentru că în ramurile economice se află persóne bine cultivate fórte rarŭ; apoi pe lângă aceea găzdóie harnice şi económe bune se caută totdéuna şi pretutindenea. In Germania s'au înfiinţatŭ şcóle şi cursurĭ economice. Instrucţiunea în aceste scóle este parte teoretică, parte practică. Instrucţiunea teoretică tractéză despre organele nutritóre omenescĭ, despre învĕţătura hrănirii, despre pregătirea bucatelorŭ, despre încălḑire şi iluminaţiune, despre spălatŭ şi curăţitulŭ petelorŭ, despre uneltele economice şi despre mobile etc. Cursulŭ practicŭ cuprinde: fierberea, cócerea, conservarea fructelorŭ, spălatulŭ, călcatulŭ etc. etc. Reuniunea de câştigŭ a femeilorŭ din Viena ţine o scólă propriă pentru spălatulŭ finŭ. In acéstă scólă scolăriţele se învaţă, cum sĕ tracteze rufele fine: cum sĕ spele, calce, împăture, cureţe cămeşile bărbătescĭ, gulerile, manjetele, dantelele etc. etc.

Din cele de mai susŭ amŭ vĕḑutŭ câte cursurĭ au înfiinţatŭ compatrioţii noştri Saşĭ pe lêngă scólele lorŭ de fete, pentru ca sĕ dea fiicelorŭ lorŭ o cultură corespunḑĕtóre recerinţelorŭ actuale. Pe lângă acele cursurĭ carĭ esistă acuma mai au de gândŭ sĕ mai înfiinţeze şi alte cursurĭ, prin carĭ se pună în posiţiune pe fetele sĕrmane, ca sĕ'şĭ câştige în modŭ cinstitŭ pânea de tóte ḑilele. Atarĭ cursurĭ ar fi de lipsă şi pe lângă scólele nóstre române. Cursurĭ pentru confecţionarea hainelorŭ şi a rufelorŭ, pentru ramurile economice sunt ca pânea de tóte ḑilele pentru fetele nóstre din Braşovŭ şi mai cu sémă pentru fetele poporului din Scheiu.

Dar cine sĕ înfiinţeze acele cursurĭ? Nime altulŭ decâtŭ proprietariĭ scólelorŭ nóstre. Intre aceştia se află şi biserica sfântului »Nicolae«. Acuma este timpulŭ supremŭ, ca biserica sfântului Nicolae sĕ se gândéscă fórte seriosŭ pentru binele fiicelorŭ sale. Acuma fetele din Scheiu nu mai potŭ sĕ'şĭ câştige pânea de tóte ḑilele, pentru că li s'au închisŭ tóte drumurile de câştigŭ. Până când esistau în Braşovŭ lânăriile sute de fete şi de femei din Scheiu puteau sĕ'şĭ afle ocupaţiune, prin care îşĭ puteau agonisi pânea de tóte ḑilele, dar astăḑĭ acele au încetatŭ mai de totŭ. Mulţĭ ḑicŭ, că acele fete rĕmase fără de ocupaţiune sĕ se bage servitóre şi sĕ ocupe loculŭ Sĕcuencelorŭ, carĭ vinŭ próste, se bagă servitóre, îşĭ câştigă banĭ şi apoi multe se mărită după meseriaşĭ de Ungurĭ. In privinţa acésta însĕ sunt prejudeţe şi multe calamităţĭ sociale şi familiare de învinsŭ.

Mai întâiu ar trebuĭ biserica sfântului Nicolae sĕ caute doue trei fete capabile carĭ sĕ le trimită la cursurile săsescĭ din Braşovŭ, séu sĕ aducă una orĭ douĕ profesóre din strĕinĕtate, carĭ sĕ instrueze fetele din Scheiu.

Dar va reflecta póte cineva, că nicĭ cele cincĭ clase actuale de fete nu sunt cercetate cum se cade, apoi cum vorŭ fi cercetate cursurile acestea, carĭ tóte presupunŭ celŭ puţinŭ o pregătire elementară? Causa pentru care scólele nóstre de fete nu sunt destulŭ de bine cercetate de fiicele poporului din Scheiu şi din celelalte suburbii este de-o parte sĕrăcia, de altă parte prostia şi îndĕrătnicia. Insĕ tocmai scopulŭ nostru este de a combate sĕrăcia, care este duşmanulŭ nostru. Dar este unŭ duşmanŭ şi mai mare şi mai puternicŭ decâtŭ sĕrăcia şi acesta este ignoranţa îndĕrĕtnică, care produce tóte relele morale, materiale şi sociale. Acestŭ duşmanŭ aprigŭ numai prin luminarea minţii şi prin nobilitarea inimii, prin îndulcirea moravurilorŭ şi prin cultivarea capacităţii de a câştigá îlŭ putemŭ goni cu succesŭ dintre noi.

Cestiunea femeilorŭ n'a ajunsŭ încă la noi în stadiulŭ acela înaintatŭ ca la alte popórĕ mai culte. Dar ea esistă şi la noi, cu atâtŭ mai multŭ, cu câtŭ concură datoria nóstră de a înălţa femeia la unŭ gradŭ de cultură demnŭ de ea, cu exigenţele timpului de faţă. Sĕ cere dela noi sĕ ne gândimŭ de acuma seriosŭ la resolvarea problemei dela care atêrnă progresulŭ, bunăstarea şi cultura poporului nostru, precum şi consolidarea spiritului şi vieţii nóstre naţionale.

ceputŭ sĕ pórte lupta în contra Porții cu norocire și cu energiă, se rĕmână necontestabilŭ. Din contră, — precum Paul Hunfalvy în opulŭ sĕu »Românii și pretensiunile lorŭ« a doveditŭ (?) cu o agerime isbitóre (?), — este unŭ straniu anachronismŭ de a presupune aspirațiunĭ naționale, în sensulŭ șovinismului de adĭ de o mare Româniă, unui bărbatŭ care pórtă în caracterulŭ sĕu multŭ mai multŭ marca unui îndrăsnețŭ condotierŭ, decâtŭ a unui bărbatŭ de statŭ. Cu tóte acestea N. Ionescu sciŭ în conferința sa de erĭ sĕ istorisĕscă auditorilorŭ sĕi multe și mĕrunte despre reacțiunea națională urmată sub Mihaiu Vitézu în contra multiplei și streinei dominațiunĭ, încâtŭ auditorulŭ, la accentuarea însemnătății irredentiste a numitului principe, isbucni în aplause frenetice demonstrative. Fie acum că oratorulŭ, prin espunerile ce urmau, voia sĕ înlăture bănuiala, că nutresce în inima sa vederĭ irredentiste, orĭ că prin aplausele auditorilorŭ s'a vĕdutŭ încuragiatŭ de a face mai departe excese pe tĕrĕmulŭ irredentismului teoreticŭ: d. N. Ionescu defini ce înțelege sub unŭ irredentismŭ lealŭ. Elŭ nu vrea adecă sĕ aibă nicĭ o comunitate cu acea direcțiune, care turbură relațiunile României cu statulŭ vecinŭ, care vrea sĕ seducă pe Românii Ardélului și Bucovinei de a se lĕpĕdá de casa Habsburg. Crede însĕ că guvernulŭ Ungariei are îndatorirea de a promova pe câtŭ se póte nisuințele naționale ale Românilorŭ pe tĕrĕmulŭ politicŭ și literarŭ și că Românilorŭ din sudulŭ Alpilorŭ transilvanicĭ nu li se póte interdice de a nu urmări cu atențiune desvoltarea națională a frațilorŭ lorŭ din Ardélŭ. Dealtmintrelea speră N. Ionescu că totŭ va veni unŭ timpŭ, în care o concepțiune de dreptŭ mai lămurită nu va mai pune pedicĭ năsuințelorŭ de unitate ale națiunei române. — E de prisosŭ a mai adăoga esplicărĭ acestei teorii de reservă a irredentismului românŭ. Totușĭ observŭ numai, că d. Ionescu nu e unŭ tênĕrŭ agitatorŭ, ci unŭ politicŭ bĕtrânŭ, carele, precum însușĭ a mărturisitŭ, a dusŭ în tabĕra guvernului actualŭ precumpănirĭ practice, și că sala în care s'a predicatŭ în reservă noulŭ evangeliu înăbușitŭ alŭ irredentismului, sala Ateneului din Bucurescĭ, e loculŭ de adunare alŭ acelorŭ cercurĭ a reședinței române, carĭ prin cercetarea conferințelorŭ ce se țînŭ acolo în tóte Duminecile despre tóte lucrurile posibile și neposibile politice, economice și scientifice voiescŭ sĕ-șĭ dea celŭ puținŭ aerulŭ că au o cultură profundă.«

Ignoranța istorică a corespondentului e exemplară; și nicĭ nu póte sci multă istoriă, când este elevŭ alŭ lui Hunfalvy, care și-a trăitŭ véculŭ și a căruĭ istoriă e cunoscută ca o colecțiune de basmurĭ scrise pentru a satisface șovinismului ungurescŭ. Nu condotierŭ ci principe vestitŭ și respectatŭ de întréga Europa a fostŭ Mihaiu. Nu cu ajutorulŭ lui Sigismundŭ a ajunsŭ Mihaiu principe, ci cu ajutorulŭ Turcilorŭ. Și sciu Ungurii pentru ce? Tocmai ca sĕ scape pe Ungurĭ și tótă creștinătatea de invasiunile turcescĭ. Și dacă Ungurii nu potŭ uita Șelimbergulŭ, mulțăméscă-șĭ nesincerității lorŭ. Românii au fostŭ valulŭ în care mai totdéuna Turcii ș'au găsitŭ mórtea, pentru ca Ungurii sĕ se pótă înțeleni în aceste țĕrĭ. Și care e recunoscința din partea lorŭ? Persecuțiunea până la mórte a acelora carĭ nu i-au lăsatŭ sĕ péră.

Câtŭ pentru irredentismŭ, se scie că orĭcare dice »mamă« și nu »anya« în ochii Ungurilorŭ e irredentistŭ. Dar fie convinșĭ că, câtŭ timpŭ pămêntulŭ nu ne va înghiți, vomŭ dice ‚mamă dragă‘ și nu »edes anyam.«

Falsificatorii adevĕrului.

Se scie că Ungurii în furia maghiarisărei au atacatŭ în 1883 până și autorisarea scólelorŭ particulare, supunindu-le la unŭ controlŭ severŭ din partea statului, impunêndu-le limba maghiară și căutândŭ a desnaționalisá pe Românĭ până și prin mijloculŭ scólelorŭ plătite și întreținute de aceștia.

In revista francesă intitulată ‚Revue internationale de l'enseignement« din 15 Ianuariu este o corespondență din partea unui ungurŭ, Dr. Felmeri profesorŭ la Clușŭ, în care vorbindŭ despre acea lege draconică, face în trécătŭ pe Românĭ veneticĭ pe pămêntulŭ Transilvaniei. Eată pasagiulŭ:

»Saxonii, Sêrbii ortodoxĭ și Românii, carĭ se bucurau asemenea de o completă autonomiă religiósă, nu s'au arĕtatŭ totdéuna demnĭ de acéstă libertate în scólele lorŭ confesionale. Ei nu s'au temutŭ de a falsifica geografia și istoria; așa în Transilvania se preda sub rubrica »istoria națională« istoria Sacsonilorŭ din Transilvania, s'au istoria generală a Germaniei; câtŭ despre geografia Ungariei, ea se studia într'unŭ manualŭ intitulatŭ: ‚Siebenbürgische Vaterlandskunde:« Bilder aus der oesterreichischen und aus der vaterländishen namentlich aus der Sachsengeschichte. Care este nația care ar tolera asemenea fapte care suntŭ chiar negarea existenței sale? Valahii, (astădĭ Românĭ) carĭ n'au pututŭ sĕ se stabiléscă și sĕ rămână în Transilvania decâtŭ grație toleranței guvernului și a locuitorilorŭ, invócă astădĭ etnografia pentru a întemeia drepturile lorŭ istorice; și-șĭ póte cineva închipui ce felŭ de virtuțĭ civice, niște profesorĭ plinĭ de ură pentru Ungaria, și bucurându-se de o libertate absolută, trebue sĕ inspire tinerimei române....

»Este greu de a judecá în generalŭ asupra situației învĕțămêntului secundarŭ din punctŭ de vedere pedagogicŭ. Intâiulŭ locŭ îlŭ ocupă gimnasiele Statului, vechele colegii calviniste și în fine acele a piariștilorŭ. Gimnasiile Române lasă mai multŭ de doritŭ. Pe când se socotesce câte o scólă secundară pentru 226 de Ungurĭ, și 1 pentru 305 Germanĭ, proporția pentru Valahĭ, în numĕrŭ de 2,324,000, nu este decâtŭ de 1 pentru 943 locuitorĭ. In cea mai mare parte din scólelele române, instrucția este în mânele preoțilorŭ saŭ în a vechilorŭ stipendiștĭ carĭ, după ca au frecventatŭ Universitățile nóstre, sau câte odată pe acele ale Belgiei sau Franciei, și cu tóte că înțelegŭ limba Ungară, ca orĭce Slavŭ séu Românŭ ce a primitŭ o educațiă superióră, nu înceteză cu tóte aceste de a întreținea visulŭ fantasticŭ despre reconstituirea unei Dacii traiane. Autonomia ce ei reclamă departe de a fi favorabilă libertățeĭ, va fi unŭ obstacolŭ perpetuu la tóte reformele.« *»Lupta.«*

Destulŭ cu construcțiunile.

Sub acestŭ titlu „Curierulŭ Financiarŭ“ publică unŭ articulŭ, din care estragemŭ următórele:

De vre-o 2—3 anĭ vedemŭ desfășurându-se în țéră o mare activitate și unŭ zelŭ extraordinarŭ în construirea de edificii publice și private. Consiliele comunale și județene au contractatŭ dela casa de depunerĭ, într'unŭ spațiu de timpŭ fórte scurtŭ împrumuturĭ de decimĭ de milióne în scopŭ d'a clădi palate administrative, scóle, casarme etc., din care unele suntŭ deja gata, ér altele pe cale de esecuțiune. Osebitŭ de acestea, se mai găsescŭ adĭ depuse pe biroulŭ Camerei unŭ mare numĕrŭ de proiecte de lege, prin care comunele și județele, carĭ credŭ că au rĕmasŭ pe josŭ în acéstă pornire pentru construcțiunĭ, vinŭ de cerŭ și ele autorisațiă d'a contracta împrumuturĭ dela casa de depunerĭ, spre a puté face la rêndu-le clădirĭ pentru diversele autoritățĭ publice din localitate.

Se scie că principala causă a crisei e creșterea desordonată a importului față cu exportulŭ. Și acéstă crescere se esplică în parte prin însășĭ activitatea ce s'a desfășuratŭ la noi pe terenulŭ construcțiunilorŭ de diferite naturĭ. Așa, de esemplu căile ferate construite în ultimii anĭ séu aflate adĭ în construcțiune, pe care de altfelŭ le credemŭ ca fórte folositóre și de natură a justificá orĭ-ce sacrificii, au necesitatŭ importulŭ de cantitățĭ considerabile de materialurĭ, precum șine, vagóne, locomotive etc. Ridicarea de edificii publice, județene și comunale, lucrările de edilitate, prin care s'au distinsŭ unele orașe, n'au contribuitŭ nicĭ ele puținŭ la crescerea importului. Și, dacă materialurile întrebuințate de clădirĭ s'ar procurá din țéră, n'amŭ avea nimicŭ de disŭ, căcĭ banii arŭ rĕmâne aicĭ și arŭ alimentá industriele séu producțiunea națională. In faptŭ însă e altfelŭ: mai tótĕ acele materialurĭ se aducŭ din strĕinătate; așa întréga feráriă necesară acoperișului și restului clădirilorŭ ne vine din Austro-Ungaria și Englitera; varulŭ din țéră care până mai ierĭ se întrebuințá aprópe esclusivŭ în construcțiunĭ a începutŭ a fi înlăturatŭ și înlocuitŭ mai pe tótă linia cu cimentŭ franțuzescŭ séu nemțescŭ: grindile de lemnŭ și colónele de piramidă, facŭ dela unŭ timpŭ locŭ grindilorŭ și colónelorŭ de tuciu, care scimŭ că nu se fabrică în țéră și cu materialurĭ din țéră. La cea mai mare parte din edificiele publice, mai întréga lemnăriă, de care suntemŭ atâtŭ de bogațĭ, cum suntŭ parchetele, ușile, ferestrele, etc. au începutŭ sĕ se aducă din strĕinătate. Așa că, dacă amŭ face calculŭ materielorŭ unei clădirĭ, fatalminte ar trebui sĕ recunóscemŭ, că 3 din 4 părțĭ suntŭ importate, osebitŭ de aceea că chiar brațele întrebuințate la lucru suntŭ în mare parte strĕine.

Acéstă împrejurare nu face dér decâtŭ sĕ agraveze și mai multŭ situația comerțului nostru esteriorŭ, sĕ sporéscă importulŭ, pe când esportulŭ n'are nicĭ o șansă de reprindere, sĕ măréscă cu alte cuvinte crisa prin emigrarea puținului aurŭ, ce a mai rĕmasŭ în țéră. Iată pentru ce suntemŭ adĭ silițĭ sĕ dicemŭ județelorŭ și comunelorŭ: destulŭ cu construcțiunile! Sĕ încetămŭ pentru unŭ momentŭ cu cheltuelile carĭ au de resultatŭ sporirea importului materielorŭ strĕine pe care le plătimŭ în aurŭ; sĕ așteptămŭ sĕ trécă crisa.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

Pesta, 3 Februariu. — Deputații sêrbĭ au ținutŭ erĭ înainte de amédĭ și după amédĭ în continuu conferință, care în privința programei politice bisericescĭ pe temeiulŭ legilorŭ existente a ajunsŭ la o deplină înțelegere.

Turocz-sz.-Marton, 3 Februariu. — Banca de acțiunĭ a Ungariei de susŭ „Tatra“ s'a constituitŭ erĭ avêndŭ unŭ capitalŭ în acțiunĭ de 800,000 fl., dintre care 320,000 fl. s'au încassatŭ deja.

Viena, 3 Februariu. — Consiliulŭ direcțiunei teatrului orășănescŭ arsŭ a hotărîtŭ în adunarea generală sĕ presinte proiectulŭ pentru noua construcțiune înaintea hotelului „Metropole.“

DIVERSE.

Balulŭ Reuniunei femeilorŭ române de Sâmbătă séra a justificatŭ pe deplinŭ renumele lui precum și așteptările publicului. Elŭ a fostŭ mai splendidŭ și mai bine cercetatŭ, ca în cei doi anĭ din urmă. Până pela 10 óre furnicau trăsurile prin stradele Brașovului îndreptându-se tóte spre Redută. Pela órele 9 sala Redutei era aprópe plină și părechile dansatóre sburau în sunetulŭ musicei militare. Era unŭ spectaculŭ încântătorŭ a vedé frumósa cunună de dame și domnișóre parte în toaletă de balŭ parte în drăgălașulŭ costumŭ românescŭ în culorile cele mai vesele și variate. Președinta Reuniunei D-na Eufrosina G. Ioanŭ făcea onorurile în fruntea sălei, unde vădurămŭ și pe d-na președintă a Reuniunei femeilorŭ catolice și alte dame distinse din Brașovŭ.

Jocurile au fostŭ fórte animate și variate, și cu plăcere amŭ observatŭ, că ‚Romana« s'a jucatŭ cu mai multă precisiune ca altă dată. Dacă este vorba de farmeculŭ, grațiele și eleganța damelorŭ și domnișórelorŭ nóstre, atuncĭ cuvine-se sĕ lăsămŭ pe strĕinĭ a vorbi. Ei suntŭ cu toții de părere, că Româncele nóstre suntŭ încântătóre și prin figură, și prin gustulŭ îmbrăcămintei și prin purtare. Dar care a fostŭ »regina?« Pentru noi tóte erau, tóte ne-au stăpânitŭ întréga séră, făcêndu-ne sĕ uitămŭ grijile dilei. Dintre notabilitățile orașului, carĭ au asistatŭ la acéstă frumósă petrecere notămŭ pe d. generalŭ de brigadă Fischer, d-nii colonelĭ br. Hügel și Benda și alțĭ mai mulțĭ oficerĭ din tóte corpurile, vice-comitele Roll, căpitanulŭ orașului Hiemesch și alții. In fine observămŭ că succesulŭ acestei serĭ avemŭ sĕ-lŭ mulțămimŭ în prima liniă comitetului aranjatorŭ care a corĕspunsŭ tuturorŭ așteptărilorŭ.

⁂

Unŭ patŭ regalŭ și monumentalŭ. — Regele din Dahomey are sĕ priméscă în curêndŭ unŭ patŭ pe care l'a comandatŭ la Hamburg și care a fostŭ îmbarcatŭ pe unulŭ din vapórele carĭ facŭ serviciulŭ pe cósta occidentală a Africei. Piciórele acestei mobile domestice suntŭ puse pe rotile de metalŭ auritŭ, astfelŭ că póte sĕ fie transportatŭ, după voință, dintr'o cameră într'alta. Lemnulŭ din care este făcutŭ acestŭ patŭ este sculptatŭ, pernele suntŭ de mĕtase roșiă, perdelele de satinŭ brodatŭ cu firŭ de aurŭ, Partea de d'asupra este plină de alegorii, și în mijlocŭ este împodobitŭ cu pene de strutŭ. Acestŭ patŭ are o lungime de 4 metri și o lățime de 3 metri, astfelŭ că M. S. Négră póte sĕ se culce cum îi va plăcea.

BIBLIOGRAFIĂ.

Predice de vêndutŭ. — Se mai află esemplare de vêndutŭ la subscrisulŭ în T. Sarvadŭ u. p. Tasnadŭ din opulŭ întitulatŭ: «Predice pentru Duminecile de peste anŭ, compuse și lucrate după catechismulŭ lui Deharbe de Vasiliu Criste, preotulŭ Zalnocului, dela Dumineca Vameșului și a Fariseului până la Dumineca X după sf. Rosalii.« Aceste predice s'au datŭ la lumină cu concesiunea guvernului diecesanŭ Gherlanŭ în tipografia diecesană. Acei onor. d-nĭ preoțĭ, carĭ dorescŭ a avé opulŭ completŭ, sĕ binevoiască a cere Tomulŭ I. până mai amŭ încă, căcĭ cu ajutorulŭ lui Dumnedeu suntŭ aprópe de fine cu lucrarea Tomului alŭ II-lea. Prețulŭ Tomului I. e 1 fl. 55 cr. trimițêndu-se banii înainte, ér trimițêndu-se în urmă, cu spesele postale mai multŭ la esemplarŭ.

Vasiliu Criste,
preotulŭ gr. cat. alŭ Tășnadului și Sarvadului.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 31 Ianuarie st. n. 1885.

Rentă de aurŭ ungară 6%	—.—
Rentă de aurŭ 4%	98.25
Rentă de hârtiă 5%	94.45
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	146.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	122.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	107.50
Bonurĭ rurale ungare	102.
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	101.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.—
Bonurĭ rurale transilvane	101.75
Bonurĭ croato-slavone	101.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119.50
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	118.—
Renta de hărtiă austriacă	83.55
Renta de arg. austr.	84.10
Renta de aurŭ austr.	106.85
Losurile din 1860	138 50
Acțiunile băncei austro-ungare	867.—
Act. băncei de creditŭ ung.	314.—
Act. băncei de creditŭ austr.	304.60
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.80
Napoleon-d'orĭ	9.77½
Mărcĭ 100 împ. germ.	60.35
Londra 10 Livres sterlinge	123.60

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 19 Ianuariu st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	—	—
Renta rom. amort. (5%)	93¼	—
» convert. (6%)	86	—
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	31	—
Credit fonc. rural (7%)	96¼	—
» „ „ (5%)	81¾	—
» » urban (7%)	93¼	—
» » » (6%)	88	—
» » » (5%)	80½	—
Banca națională a României	1190	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	270	—
« » » Națională	220	—
Aurŭ	15¼%	—
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieței Brașovŭ

din 3 Februarie st. n. 1885

	Cump.	Vênd.
Bancnote românescĭ	8 50	8.54
Argint românesc	8 38	8.45
Napoleon-d'orĭ	9.75	9.77
Lire turcescĭ	10.98	11.—
Imperialĭ	9.98	10.—
Galbenĭ	5.70	5.72
Scrisurile fonc. »Albina«	100.50	101.—
Ruble Rusescĭ	128.—	129.—
Discontulŭ	7—10 % pe anŭ.	

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

Acei domnĭ abonațĭ ai noștri, cari au plătitŭ prețulŭ abonamentului pe jumĕtate de anŭ séu pe unŭ anŭ, înainte de 1-a Aprile 1884, sunt rugațĭ a ne trimite diferența prețului urcatŭ dela 1 Aprile 1884, care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei.

ADMINISTRAȚIA „GAZ. TRANS.“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta a căiei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiușŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vințulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Șibotŭ	4.35	11.43	
Orăștia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborșin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulișŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovațŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ (	12.32	8.05	9.45
(	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.00	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ (	3.35	5.30
(	4.00	6.20
Glogovațŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulișŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bĕrzova	6.18	9.18
Soborșin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăștiă	10.47	3.46
Șibotŭ	11.14	4.20
Vințulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiușŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timișóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) Petroșeni

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Hațegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Banița	6.43
Petroșeni	7.00

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroșeni—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroșeni	8.56
Banița	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Hațegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Tipografia ALEXI, Brașovŭ.